

Ébredés

I. évfolyam 3. szám • A DUNAKANYARI EVANGÉLIKUSOK LAPJA • 2008. október

In nomine Dei

RÓZSÁNK ILLATA

A múltkoriban Luther-rózsa kitűzöt kért tőlem valaki. Vettem tizet, bizonyára más is szeretne. A nap végére jár, egy kicsit az asztalomhoz ülök, legalább kifújom magam. Rájuk pillantok. Kezembe veszem az egyiket. Körbesimítom a peremét, az aranykarikát. Mit is mondott erről Luther? A mennyország színarany utcáiról beszélt. Arany, mert értékes, a legértékesebb. Kör, mert a mennyei üdvösség örökké tart, se vége, se hossza. Milyen jó, hogy Luther nem négyzetben vagy háromszögben gondolkodott! Biztos annak is meglenne a mély értelme, de most jólesik az örökkévalóság végtelenségét tapintással is érezni.

Bentebb az ég színké. Látszólag egy üres tért tölt ki, de ha nem lenne, hiányozna. Kinézek az ablakon. A házak teteje fölé pillantok. Ég színké. Két ujjam közé fogom a kitűzöt és fölemelem: ugyanaz a kék. A mennyei örömök kezdetének kékje. Előremutat. Üzeni, hogy bár hitünkben és reménységünkben már itt van az eljövendő, valósággal még nem tapasztaljuk. Elmerengek. Milyen lesz Isten dicsőségében lenni? Tényleg szemtől szemben állunk majd a Mindentjelenlévővel? Igazán elszakadunk ennek a világnak a kötöttségeitől? Valóban nem lesz egyéb, csak végtelen szeretet?

Leengedem a kezemet és megszorítom a kis rózsát. Rózsa. Ót szép fehér rózsaszirm. Hát erről kapta a nevét. Az Istenbe vetett bizalom békességgel és vigasztalással ajándékoz meg. Üde, egészséges, gyönyörű szirmok. Tisztaságról és egyszerűségről árulkodnak. Olyanok, mint az angyalok, meg mint a lélek. Fehérek. Ártatlanságot és józanságot sugallnak. Amolyan Istentől fehéren fehérek.

A fehérség ölében egy szív. Az élet jele. Úgy is mondhatom: a valónké. Testünk, lelkünk és mindenünk, amit Luther reggeli és esti imájában a mennyei Atya kezébe ajánlunk. Isten előtt csak akkor igazulunk meg, akkor lehetünk fehérek, ha teljes valónkkal hisszük, hogy egyedül Ő üdvözít. „Egyedül hit által.” Mennyszer

elhangzott azóta, és még mennyiszor el kell mondanunk! Mondjuk, mert a hit hallásból van.

Végül középen áll meg a tekintetem. A keresztet látom, feketén. A fehéren és pirosan feketéllő keresztet. Jézus. Meg amit tett. Jobban szeretem ezeket a szavakat: Jézus, meg amit tett. Így nem csak jelez valamit, hanem az. Maga a Megváltó. Személyesen. Nem valami, hanem Valaki. Ő. Eszembe jut Luther Márton felesége, Bóra Katalin, aki házasságkötésük alkalmával egy olyan gyűrűt ajándékozott Luthernek, amely a megfeszített Jézust ábrázolta. Ezen mindig elálmléklodom. Ennek az embernek tényleg Krisztus volt a mindene. Rajongott érte, a rajongásig szerette.

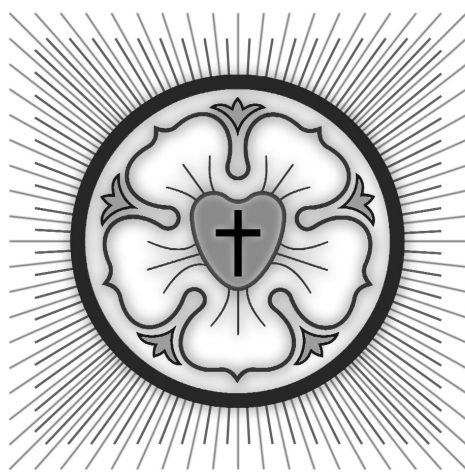
Visszateszem a kitűzöt, és megfogalmazódik bennem: nem hiába pecsételte le a leveleit a mi Lutherünk rózsás pecsétgyűrűjével. Ez volt az ő teológiája. Az akkori egész egyetemes vallású világ gondolkozását

változtatta meg ezzel a hitvallással. Luther hitvallása a rózsája. Szavak nélkül is ki tudta fejezni, hogy Jézus mit tett értünk és ezzel mit ajándékoz nekünk. Az Írásból megismerte magát, megismerte az embereket, megismerte Krisztust. Ez elég volt neki annak felismeréséhez: hogyan és milyen Isten előtt állunk. A tudós teológus végtelenül egyszerű válasza lelt. Hogyan? Bűnösen. Milyen Isten előtt? A szerető és megbocsátó Isten előtt. Ennyi az egész. Erről szólnak az evangéliumok, ezt hajtogatja Pál apostol, erről akar

meggyőzni bennünket a Lélek. Ha ezt tudom, ehhez már nem is kell több, mint alázat és hit. Alázat, hogy tudjam, mit jelent az, hogy bűnös vagyok, és hit ahhoz, hogy elfogadjam: Isten fia értem halt meg, hogy halálom után Isten országába juthassak. Értem.

Mennem kell, de azért még utoljára hátradőlök. Képzletben beleszagolok egy csokor Luther-rózsába. Igen, illata van! Még egyszer fölé hajlok és nagy levegőt veszek. Lassan szívom magamba. A mennyország jó illatát érzem...

Horváth-Hegyí Olivér

BIZTOSÍTJA-E A BIBLIA AZ EGYETEMES EGYHÁZ EGYSÉGÉT?

Bár a reformáció ünnepén elsősorban az emlékezésnek van itt az ideje, most ne csak magával a történeti viszszatekintéssel foglalkozzunk, hanem a „mindig reformálni kell” négyszáz éves gondolatának jegyében egy elvi jelentőségű hitbeli kérdést is próbáljunk meg léleklében körüljárni: biztosítja-e a Biblia az egyetemes egyház egységét?

Talán ünneprontásnak és esetleg szentségtörésnek is tűnik most erről gondolkodni, hiszen éppen a reformáció tette ismét a keresztyén hit zsinórmértékévé a Bibliát. A „sola scriptura” alapelve mindenkori tartóoszlopa a reformáció jegyében megújult valamennyi egyház és felekezet teológiájának.

A középkori egyház azzal, hogy a Szentírás mellé egyenértékű hitforrásként felvette az egyházi tanítást, eltért az eredeti, újszövetségi idők írásmagyarázati elveitől. A Biblia helyes értelmezését kizárólag az intézményes egyház előjáróinak, elsősorban a püspököknek és a zsinatoknak a kezébe tette, ahol a laikusoknak semmi helyük nem volt. A „zsinati gondolat” önmagában persze nem idegen magától az Újszövetségtől sem, gondoljunk az Apostolok cselekedetei 15. fejezetére, ahol a jeruzsálemi tanítványi összejövetelről olvashatunk. Kiemelkedő írásmagyarázók szívesen tekintik eme híradást az ún. korai katolicizmus jelének, mint ami nem illeszkedik jól az eredeti, ószövetségből örökölt írásmagyarázati módszerhez, mely szerint minden harminc évét betöltött felnőtt zsidó férfi teljes joggal értelmezhetette a törát és a prófétákat.

És valóban, a Biblia nemcsak történeti híradásként, hanem teológiai gondolatok meghirdetéseként is olvasandó, és nekünk olvasóknak cseppet sem könnyű feladat megítélni, hogy egy-egy szövegrészben melyik elem a hangsúlyosabb. Ez a szétválasztó munkálkodás nem is az egyéni kegyesség napi feladata, hanem a korrekt és tisztességes bibliatudományé. Ne feledjük, hogy magukat a reformátorokat is hitelenséggel, sőt eretnekiséggel vádolták a korabeli egyházi igazság őrei. Nagy és bátor fordulat volt tehát kimondani, hogy egyedül a Szentírás a hitünk zsinórmértéke, az egyház mindenkorai értelmezése pedig csak másodlagos ehhez képest.

De térjünk vissza alapkérdésünkhöz. Vajon ez a reformáció korabeli tétel pontosan ugyanazt jelenti-e ma is, mint négyszáz évvel ezelőtt? Két okunk is van ennek végiggondolására.

Először is, minden kor minden keresztyén közösséget megkísérti az a szándék, hogy önmagát a többiek fölé helyezze, azt vallva, hogy egyedül ő értelmezi helyesen a Szentírást. Teljesen mindegy, hogy egy hatalmas méretű világegyházzal vagy egy marginális kis közösségről van szó.

A másik a missziói szempont. Emlékezzünk, maga Jézus is így fohászkodik főpapi imájában: „Azt kérem,

Atyám..., hogy ők is egyek legyenek mibennünk, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.” (Ján 17,21) Ha őszinte a vágyunk, hogy „egyek legyünk”, és pedig azért, hogy elhiggye a világ, hogy Jézus a Krisztus, akkor nem tilos, hanem szabad, sőt nagyon is ajánlatos is feltenni a kérdést: biztosítja-e a Biblia mint írott szöveg az egyetemes egyház egységét?

Mielőtt megpróbálnánk erre válaszolni, egy szokványos vádat el kell háritanunk: nem a reformáció bontotta meg az egyház eredeti egységét. A középkori egyház cseppet sem volt egységes, csak éppen a választó vonalak akkor nem a különböző felekezetek között húzódtak, hanem az intézményen belül. Ez a belső megosztottság azt mondta ki és szentesítette a maga jelképeivel, hogy az egyszerű hívők nem igazi keresztyének, csak a klerikusok azok. Most azonban, amikor már valamennyien keresztyén feladatunknak tekintjük a felekezetek és egyházak közti törések gyógyítását, nem azt keressük, hogy ki volt az oka a történelmi eltávolodásoknak, hanem azt, hogy miként gyógyíthatók a sebek és miként élhető meg az, hogy „mindnyájan egyek legyünk”. Éppen ez teszi égetővé a kérdést, hogy miként és milyen alapon valósulhat meg ez az egység.

H. Küng, a jeles tübingeni római katolikus professzor mondja, hogy a „lelki” egység meg kell előzze a tanbeli és az intézményes egységet, mert fontosabb azoknál. Egyetértve ezzel azt kérdezzük tehát, hogy a Biblia mint írott szöveg elégséges-e az egyetemes egyház egységének megteremtéséhez. Válaszunk az, hogy a Szentírás sokszínűsége az egyház sokszínűségét lehetővé teszi, a kötelező tanbeli egységet azonban nem. Az egyetemes egyház ugyanis elsősorban nem jogi intézmény, nem is világméretű megegyezés bizonyos hatalmi viszonyok tiszteletben tartására, hanem lelki közösség, „igazság, békesség és Szentlélek által való öröm”. (Róm 14,17) Az egyház egységét nem a Biblia különböző értelmezéseket megengedő szövege, hanem kizárólag a Szentháromság Isten igaz imádata teszi lehetővé, és az olyan írásmagyarázat segíti, amit valóban az Atyától és a Fiútól egyenlőképpen származó Szentlélek ihlet.

A szöveg betűjéről tehát kerüljön át a hangsúly oda, ahol az eredetileg is volt, a Szentírást ihlető Szentlélekre, a jelenlévő Istenre, aki ezt a csodálatos könyvet, a Bibliát adta nekünk. Ő teszi lehetővé, hogy ma is épüljünk belőle, mind személyesen, mind együtt és közösségben. Az ilyen típusú értelmezés már nem csak a magunk felekezeti igazságait, hanem valóban az egyetemes Krisztus igazságát értetheti meg a világgal, azaz az egyetemes egyház létrejöttét és valódi egységét egyedül a Szentlélek magyarázta Biblia teszi lehetővé.

LUTHER MÁRTON ELŐSZAVA AZ ÚJTESTAMENTUMHOZ (1522)

A biblikus könyvek gyűjteményeivel szinte egy időben születtek az azokhoz fűzött bevezetések. Luther, a maga bibliafordításához kapcsolódva, ezt a hagyományt folytatta. Prológusai, eredeti funkciójukon túl, betekintést engednek számunkra teológiájának lényegébe. Az idézett írás középpontjában a hit és a cselekedet viszonya áll.

...Az Euangelion görög szó, és jó hírt, híradást, üzenetet jelent, amelyet ha eldalolunk, elbeszélünk, örvendezünk...

Ez a hír és vigasztaló üzenet, az evangéliumi vagy isteni híradás azért is neveztetik Újtestamentumnak, mert olyan, akár a testamentumok, amelyekben a haldokló kiosztja javait: így rendelkezett Krisztus is halála előtt arról, hogy az Evangélium az egész világon hirdettessék, hogy minden hívő lélek az Ő birtokát, vagyis életét, amely legyőzi a halált; igazságát, amely eltiporja a bűnt; és üdvösségét, amellyel megmenekül az örök kárhozattól, kapja örökségül. A szegény halandó, aki bűnben hal meg és a pokolra jut, nem is hallhat vigasztalóbbat, mint Krisztustól ezt a drága jó hírt, ezért szíve mélyéről kacag és örvendezik, ha elhiszi igazságát.

Isten, hogy a hitet erősítse, az Ótestamentumban a próféták szavával is sok helyen megjövendöli Evangéliumát és Testamentumát. ...azt ígéri Ábrahámnak: „És megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei”. Krisztus az Ábrahám magja, mondja Szent Pál (Gal 3,16), aki megáldotta a világot az Evangélium által. Mert ahol nincsen Krisztus, ott beteljesedik az átok, amely Ádámot és fiait sújtotta, Ádám vétke miatt, és ezzel mindannyiunkat a bűnnek, halálnak és a pokolnak juttatott. Az átok ellen áldja meg az Evangélium a világot, amikor nyíltan ezt hirdeti: Aki Ábrahám magjában hisz, megáldatik, és megmenekül a bűntől, a haláltól és a pokoltól, és mindörökké igaz, élő és üdvös életű lesz; amint Krisztus maga mondja (Ján 11,26): „Aki hisz énbenem, ha meghal is, él”. Hasonlóképpen, Sámuelnek is ígéretet tesz, mondván (2Sám 7,12skk): „Feltámasztom utánad a te magodat...” Efféle ígéreteket más prófétáknál is jószíval találunk (Mik 5,2): „De te, Efrátának Betleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belőled származik nékem, aki uralkodó az Izráelen”.

Ebből pedig kitetszik, hogy egyetlen Evangélium létezik, aminthogy egy Krisztus: Mert nem egyéb az Evangélium a Krisztusról, Isten és Dávid fiáról, az igaz Istenről és emberről való prédikációnál, mert Ő az, aki halálával és feltámadásával megváltott a bűntől, a haláltól és a pokoltól mindenkit, aki hisz Őbenne. Hosszú vagy rövid beszéd is lehet tehát az Evangélium, mert ki hosszán, ki pedig röviden írta meg azt. Hosszúra azok fogják, akik Krisztusnak sok cselekedetét és szavait elbeszélik, amiképpen a négy evangélista. Rövidre pedig azok, akik, mint Szent Péter és Szent Pál, Krisztus cselekedeteiről nem

szólnak, hanem csak arról emlékeznek meg, hogyan győzte le halálával és feltámadásával a bűnöket, a halált és a poklot, hogy az Őbenne hívőknek kedvezzen.

Ügyelj tehát arra, hogy Krisztusból ne csinálj Mózeset, sem pedig az Evangéliumból törvényt és tanító könyvet... Mert az Evangélium nem vár tőlünk cselekedeteket, sőt szinte kárhoztatja azokat. Egyedül a Krisztusban való hitre serkent, aki értünk legyőzte a bűnt, a halált és a poklot, hogy ne a magunk, hanem az Ő cselekedetei, halála és szenvedései által legyünk jámborok, elevenek és szent életűek, s halálát és győzelmét úgy viseljük, mintha a magunk cselekedetei volnának.

Hogy az Evangéliumban Krisztus, később pedig Szent Péter és Szent Pál sok rendeletet és tanítást adnak és a törvényt is magyarázzák, úgy kell szemlélnünk, mint Krisztus többi cselekedetét és jótetteit. Mert hiába ismered cselekedeteit és történetét, még nem ismered a valódi Evangéliumot: mivel nem tudod, hogy Krisztus győzött a bűn, a halál és a pokol felett, ugyanígy akkor sem, ha a tanításokat és rendelkezéseket megtanultad, egyedül ha szózat érkezik, amely ezt mondja: Legyen tiéd Krisztus, életével, tanításával, cselekedeteivel, halálával, feltámadásával és mindenével együtt.

Láthatjuk tehát, hogy nem kényszerít Ő minket, hanem kedvesen hívogat, mondván: „Baldogok a szegények” etc. (Mt 5,3). Az apostolok pedig így szólnak: Buzdítok, fo-háskodom, könyörgök. Mindebből kitűnik, hogy az Evangélium nem törvények könyve, hanem Krisztus jócselekedeteit adja hírül, és akkor mutatkozik meg és adatik nekünk, ha hitünk van. Mózes azonban beszél, szorongat, fenyeget, újra és újra rettentő büntetéseket szab; mert ő a törvényt írja és azt végzi.

Ám a hívőnek nem adatik törvény, amely által Isten előtt megigazul, amint Szent Pál mondja (1 Tim 1,9), hogy a hit által legyen igaz, eleven és szent az élete. És nincsen is szükség másra, mint hogy cselekedeteivel mutassa meg hitét. Mert a hitet nem lehet zablára fogni; megmutatkozik, jócselekedetekben tör ki, tanúságot tesz az Evangéliumról, tanítja az embereknek, és rajta próbálja meg életét. Egész életével és minden cselekedetével felebarátja javán munkálkodik, és nem csupán abban segíti, hogy kegyelemre jusson, de testben, javakkal és tisztességgel is, mert látja, hogy Krisztus is így cselekedett vele; az Ő példáját követi.

Erre gondol Krisztus is, midőn búcsúzóul nem ad más parancsot, egyedül a szeretetét. Erről ismerik meg tanítványait és a jámbor hívőket. Mert ahol a cselekedetek és a szeretet nem törnek ki, ott a hit sem valóságos, ott nem fogadták még be az Evangéliumot, és Krisztust sem ismerik igazán. Íme, vedd kezébe az Újtestamentum könyveit, és ügyelj arra, hogy e szerint forgasd azokat.

(Forrás: Előszók a Szentírás könyveihez. Magyarországi Luther Szövetség, 1995. Fordította: Szita Szilvia)

BIBLIA ÉS TÖRTÉNELEM

Változatlan? – kérdezhetjük, ha a keresztyén élet és tanúságtétel alapkönyvének, a Bibliának két évezredes múltját vizsgáljuk. Vajon lehet-e megbízható a benne őrzött tartalom, ha nem állandó, s vajon lehet-e mégis mindenkor aktuális, ha nem kellően rugalmas? Szinte teljesíthetetlennek is tűnik a Szentírás feladata és szolgálata, ha ezekkel a jogos elvárásokkal szembesítjük. Eppen ezért – bár a Biblia a legtöbb kiadást megért, legnagyobb példányszámban, legtöbb nyelven megjelent könyv a világon, egyszersmind az ősi forrásokkal legjobban dokumentálható szöveg – nem csupán a szakszerűség és statisztikai számadatok alapján állva kell időutazásunkat megtenni, hanem fel kell mutatni csodálatos „transzformációs erejét” is: azaz belülről fakadó és a rá hallgatóban végbemenő életújító képességét.

Mindenekelőtt azt kell elképzelnünk, hogy a keresztyénység hajnalán csupán csak az ószövetség létezett írott, gyűjteményes formában, Jézus igehirdetése kizárólag személyek közötti kapcsolatok útján terjedt. Az apostolok hirdették, amit láttak és hallottak, a hit pedig – és nyomában a gyülekezet – elsősorban hallásból született. Az újszövetségi leveleken túl külső kényszer hajtotta a korai és ókori keresztyéniséget, hogy az evangéliumokat összeállítsa, és másolás útján terjessze, majd pedig rögzítse szent iratainak jegyzékét. Az apostolok halála után ugyanis – különösen az elferdítő tanítások jelentkezésével – nem maradt más út, mint hogy fültanúkon keresztül hozzájuk eljutott jézusi igehirdetésen mérjenek meg mindent a közösségek életében. Ennek legbiztosabb útja pedig az írásbeli rögzítés volt. Így lett a Szentírás hirdetett ige mellett írott igévé, egyben mindent megítő zsinórmértékké is.

Isten igéje azonban továbbra is – elsősorban szóban – hirdetett tanúságtétel maradt, mely az egyház megszilárdulásával és terjedésével újra és újra kihívások elé került. Alig készült el Jeromos műve, az egységes latin fordítás, az ún. Vulgata az 5. század elején, amikor a Római Birodalom területére özönlő népek misszionálását már az ő anyanyelvükön kellett végezni. Azt állíthatjuk, hogy ezek a szellemi erőfeszítések – gót, frank, ószláv és egyéb fordítások – a legmagasabb intelligenciával megáldott egyháziak munkájával készültek, azaz a kezdetek után ismét bebizonyosodott, hogy a keresztyén térítés munkájában a szellemi erőfeszítéseknek mindenkor döntő szerepet szán Isten.

Az érett középkorban a szerzetesi és egyházi kultúra központjai szolgálták a Szentírást. Egyfelől az ige lett a keresztyén tudományosság, a skolasztika alapja, amelyre építve teljes és racionálisan is áttekinthető világmagyarázatra törekedtek, s ezzel a Biblia értelmezésének sokféle ókori és kortárs, sőt ókori pogány és moszlim-arab módszerét is igyekeztek felhasználni. Ugyanakkor a Biblia nem maradt a tudós szobák vagy királyi kincstárak elzárt könyve, hanem újra és újra feléledt a vágy a hirdetett ige és a nyomában járó elkötelezett hit iránt is.

A 12. századtól egyre terjedt a vándorprédikátorok mozgalma, s ezzel együtt a népnyelven hirdetett ige iránti szomjúság is, amit igyekeztek is a lehetőségekhez képest kielégíteni.

A reformáció – bármennyire nagyra is kell értékelnünk a bibliafordításokba fektetett munkát és az abból eredeztethető kulturális hatást – elsősorban tartalmilag elevenítette meg az igehirdetést. Bár a korabeli nyomdatechnikát felhasználva korábban elképzelhetetlenül széles kör vehette birtokába az írott igét, a reformáció átütő ereje mégis abban az igényében és mandátumában rejlett, hogy a tanításban az apostolokra hivatkozott, és ezzel egyben magához az Úr Jézushoz is elvezetett. Az igehirdetés ereje tehát – prédikációban, szentségekben, feloldozásban stb. – Jézus Krisztustól eredt, s nem az egyházi hivatalok tették rá a hitelesség formális pecsétjét. Ezzel mintegy az az ókori szándék újult meg, amely az apostoli igehirdetést a hiteles forrás szándékával rögzítette, párhuzamosan viszont veszített jelentőségéből az a formális kapcsolat az apostolokkal, amely az utódlás láncolatán keresztül sok évszázados távlatban az egyházi tanítóhivatalban, Róma tekintélyében fejeződött ki. Jól kell tehát értenünk, hogy a reformátorok számára az ige elsősorban hirdetett, azaz mandátummal meghirdetett ige, még írott formájában is, s nem valamiféle kulturális vagy teológiai ereklye.

A 18. századtól, egyidejűleg az egész Nyugatot átformáló világnézeti átalakulásokkal, a felvilágosodással, a Biblia erősen tárgyiasult. A történeti kritika módszerével – jelképesen azért a korábbi humanisták vonalát folytatva – profán összehasonlítások, elemzések és vizsgálatok tárgyává tették a szent iratokat. E sok érdekeséget feltáró, sokszor az igehirdetés lehetőségeit is gazdagító munka mellett egyre nagyobb hévvel támadták – különösen az intézményes egyház tekintélyének gyors apadását tapasztalva – az ősi elvet, miszerint „a Szentírást azzal a Lélekkel kell olvasni, amellyel megírták”. A vallásos zsinórmérték egyre inkább útjában volt a kialakuló új világmagyarázatnak, a szakszerűtlen – azaz sokszor a csupán bármely személyes hitelemet felvonultató – igehirdetés a legszélsőségesebb gyanúk árnyékába került.

A Bibliát a mai értelemben nem is a nyugati világ piaca, hanem a 19. század óta tartó nagy világmisszió tette „világsikerre”. A számos teljes és szinte megszámlálhatatlan részleges fordítás a keresztyén világegyház létének alapja – az ökumené szinte legszélesebb körében. Ennek nyomán szembesülhetünk azzal a sokféleséggel is, amely abból következik, hogy Isten teljesen eltérő kultúrákban, társadalmakban, gazdasági és politikai rendszerekben hirdeteti igéjét. Hiszen a Szentírásban benne van a teljesség távlata is: Jézus szavai szerint a világ utolsó percéig hirdettetik majd az evangélium, a Biblia története folytatódik...

Korányi András

AZ ÉLŐ ISTEN KÖZÖTTÜNK JÁR

Életem egyetlen, minden változástól mentes, fix viszonyítási pontja és alapja a szentháromságos Egy Isten, aki Jézus Krisztusban, az emberré lett Igében utat ajándékozott számunkra az Életre. Különösen megerősít ezért, ha kétségektől terhelt, szürke, olykor kilátástalanságba forduló hétköznapijaimba bármilyen megfogható, tapintható módon betör a kinyilatkoztatás öröme. Ez történt a Biblia évének nyár végi ökumenikus rendezvényén, amikor „egy szívvel-lélekkel” (Csel 2,46) fordultunk egymás és az utca embere felé.

Emberségünk minden nehézsége és reménye sűrűsödött össze egyetlen pillanatba, amikor Jézus tanítványaként az utca forgatagában missziós szándékkal odaléptünk a másik emberhez. Saját bőrömmön tapasztalhattam: mély szakadékoknak kell feltöltődniük és magas hegyek között kell biztos átjárót találni (vö. Mt 3,3), hogy létrejöjjön a találkozás. Vajon nem a missziós útjukról visszatérő 72 tanítvány öröme (Lk 10,27) formálódott-e újra bennünk, mikor a vádló (Lk 10,18), a mindeneket szétdobáló (Diaboló) meghátrálásának lehettünk tanúi, ahogy Krisztus nevében áttört közöttünk a hallgatás fala?

Ennek a napnak minden értéke számomra a találkozásokban sűrűsödött össze. Ábrahám az Úr meghívásában járva találkozott Melkizedekkel (Kiv 14,18-20). Jézussal való találkozása adta az erőt Fülöpnek, hogy Natanelt hozzá vezesse (Jn 1,43-51). A János-levél szerzője személyes élményéről ír (1 Jn 1,1-4). Hosszan folytathatnám, hiszen a Szentírás találkozások sorozatán keresztül mutatja fel, hogyan vezet minket egységre Isten. Az Úr angyala Fülöpöt a Gázába vezető útra küldte (Csel 8,26), Szent Pált a feltámadott Krisztussal való találkozás útjai megváltoztatására ösztönözte, hogy azután egy látomás Európa felé fordítsa (Csel 16,6). Így ösztönzött minket is a Szentlélek, hogy elődeink lába nyomán járva megtapasztalhassuk: „aki hív minket, hűséges, tehát meg is valósítja.” (1 Tessz 5,24) Nem hagyott cserben a döntő pillanatokban. Megbizonyosodhattunk arról, hogy ma is nyújtja karizmáit. Megtapasztalhattam: boldog, aki keresi, gondolja azokat magában, és a közösség épülésére alázatosan és bátran szolgál velük. Utólag is megmagyarázhatatlan számomra, hogy miként volt képes előttem mindaddig ismeretlen református testvérünk másodpercek alatt újra és újra megnyitni egy-egy járókelő szívét és Jób sátrába vendégségbe invitálni. Egy idő után rendelést tartó orvosnak érezhettem magam (pedig az orvos ugye nem én voltam...), ugyanis csak szólnom kellett neki: jöhet a következő. Rám mosolygott, elmormolta az ilyenkor menetrendszerűen ismétlődő, érthetetlen bizonyosságra támaszkodó „hozom”-ját, hogy azután sarkon fordulva eltűnjön a forgatagban, és pár percen belül visszaérkezzen valakivel.

Minden Krisztusban hívó testvérem számára örömmel tanúsíthatom, hogy az élő Isten közöttünk jár, nyilvánítja erejét és dicsőségét az őt egyszerű lélekkel

és őszinte szívvel keresőknek (Zsolt 105,4). Megpróbálva leírni a leírhatatlant, egy találkozást felidézve próbálom megosztani, hogyan élhettem meg ezt a csodát. Bár a szavak töredékesek, talán érzékelhetővé teszik azokat az értékeket, amelyek gyülekezeteink közös törekvésének mélyében gyökereznek. Az élet nehézségeitől megtört, fénytelen szemű, érthetetlen sérelmek fájdalmával terhelt hölgy érkezett vendégségbe Jób sátrába valamikor a délután derekán. Óvatosan és lassan haladva mutattuk fel egymásnak életünk, reménységünk és hitünk vérvörös valóságát. Végül találkozásunk lezárásaként abban állapodtunk meg, hogy pár szavas közös imával köszönjük meg Istennek a napot. Búcsúzáskor kicsúszott vendégem száján egy óvatlan gondolat: ha előre sejtí, hogy érte is fogunk imádkozni, ő bizony egy kis örömet kért volna az Úrtól. Őszinte, egyszerű mondatokban tört fel belőle a keserűség: évek hosszú sora és nehézsége közepette ő már teljesen elfelejtette, milyen is az öröm. Íme az alkalom, mi gátol abban, hogy megtegyük? – jutott eszembe és futott számra az udvari tiszt gondolata (Csel 8,36). Visszahuppantunk hát párnáinkra, és a hölgy immár megkezdett fohását folytatva fordultunk a Mennyei Atyához kérésünkkel. Imánkat befejezve, bizakodással szívemben és immár másodsorra búcsúzkodva megrendülten vettem észre arcán, hogy azt olyan rendű öröm rajzolta át és virágozta fel, amit már régen láttam. Hálával szavaimban megkértem a hölgyet, ha tudni akarja, milyen az igazi öröm, nézzen önmagára és önmagába. Imáját nyilvánvalóan meghallgatta, kérésünk túlaradó szeretetében teljesítette az Atya. Ebből az örömből részesedve és erőt merítve adok hálát Istennek, hogy meghívott minket, tétlenül ácsorgó napszamosokat dolgozni az Ő szőlőjébe (Mt 20,1-16).

Előházi Attila

Dsida Jenő

TEMETŐBEN

Köröttem csend – és temető.

Csak néha suttog valami,
csak néha lehet hallani:

ez ő, ez ő, ez ő! –

Azután minden újra csendes,
és álmodik a temető.

Én hajtott fővel ballagok,

s a néma árnyak szembe jönnek,

s a sírkeresztek rámköszönnek,

és mind az igazi Nagyok –

Én, a halottak ismerőse,

révedő szemmel ballagok.

Utánam huhog a Jövő,

a Múlt, Jelen, a sok kereszt,

s az árnyak kara zúgni kezd:

ez ő, ez ő, ez ő! –

Azután minden újra csendes,

és álmodik a temető.

1924. augusztus 31.

ŐSZI GONDOLATOK

Amikor befejeztem az általános iskolát – valamikor régen –, nem volt az országban olyan középiskola, amely az akkori „szabályok” szerint felvehető volt. Amikor érkezett szeptember elseje, reggel a kerítés rácsai mögül lestem az iskolába igyekvő gyerekeket. Ma sem tudom elfelejteni, mennyire boldogtalan voltam, hogy nem lehetek köztük, és hogy milyen kétségbeeséssel gondoltam kilátástalan jövőmre. Akkor értettem meg – gyerek fejjel –, hogy iskola, iskolázottság nélkül nincs jövője sem az egyénnek, sem a társadalomnak.

Ma már tanárként az is erősen foglalkoztat, hogy milyen a jó iskola. Olyan tudást, neveltséget ad-e a mai iskola, amelyre valóban szüksége van az embernek? Ady Endre ismert versében így mond köszönetet egykori iskolájának:

*„Tápláltad tovább bennem az erőt,
Szeretni az embert és küzdeni
S hón állni meg az Isten s ember előtt.”*

Képes-e a mai iskola ilyen útravalót adni tanítványainak? A szédületes technikai fejlődés, az információfeldolgozás forradalma azt a képzetet kelti bennünk, hogy csak akkor és attól lesz korszerű az iskola, ha felszereljük új eszközökkel (pl.: digitális tábla, elektronikus napló stb.), és évről évre módosítjuk a tananyagot, tantervet, új tantárgyakat vezetünk be és így tovább. Már nem ismeretet, hanem kompetenciát akar adni az iskola. Az új tantárgyak bevezetése csökkenti a hagyományos tantárgyak óraszámát, hiszen nem lehet túlterhelni a tanulót. Így oda jutottunk, hogy az átadott ismeretek egyre felszínesebbek, nem adnak biztos alapot a további építkezéshez. A kompetencia persze fontos, hiszen nem más, mint az ismeretek alkalmazásának ké-

pessége. De ismeretek nélkül?! S vajon a nevelésnek milyen szerep jut az iskolában? Az egyházi iskolákon kívül hány iskola képes egyértelmű erkölcsi elveket követelményként megfogalmazni és az ifjúság előtt egységesen képviselni? Nevelni csak úgy lehet eredményesen, ha az iskola minden felnőtt tagja egységesen ugyanazt az erkölcsiséget képviseli és követeli meg a diákoktól. Vannak országok, ahol az állami oktatási intézményekben kötelező a hitoktatás (pl. Románia), egy olyan tantárgy oktatása, amely ha nem is hitet, de legalább egyértelmű keresztény erkölcsiséget közvetít.

Az egyén boldogulásának és a társadalom felemelkedésének feltétele a tudás és erkölcsiség. Ahogy Berzsenyi Dániel mondja: „lélek tesz csuda dolgokat.” A korszerű tudás, a műveltség önmagában nem sokat ér, önmagában nem használ az embernek, a közösségnek. Tudásunkat, műveltségünket, tehetségünket csak akkor fordíthatjuk önmagunk és embertársaink javára, ha karöltve jár a szeretettel. Ahogy Ady Endre vallotta, szeretni kell embertársainkat, és hűnek kell lennünk Istenhez.

A mai oktatás néhány problémájának felvetése reményeim szerint a felnőttek, a családok felelősségérzetét erősíti. Látva az iskolák gondjait, küzdelmeit, nem háríthatjuk át a nevelést az iskolára, nekünk magunknak, szülőknél, nagyszülőknél kell hitre és szeretetre nevelni utódainkat. Az új szeptemberben a tanév kezdetén kérjük Istent, adjon kitartást, szorgalmat az ifjúságnak a tanuláshoz, nekünk pedig türelmet, hogy igazi lelki oktatói, nevelői legyünk gyermekeinknek.

Sereginé Székács Csilla

A „gyülekezet arcai” sorozatban ezúttal a gyülekezet kántorát mutatjuk be.

ASSZONYI FLÓRA

Emlékszel, mikor támadt benned a zene iránti szeretet?

Anyatejjel és „apatejjel” szívtam magamba. Bár szüleim képzőművészek, a zene mindkettőjük számára fontos. Anyukám (Jávor Piroska) fertőzött meg a klaszszikus zene szeretetével, apukám (Asszonyi Tamás) pedig a rock'n roll és a sanzonok világát ismertette meg. Ami a népzenei illeti, az már önálló kezdeményezés. 16 évesen elkezdtem a Szentendre Néptáncgyűttesben táncolni. Sok-sok évig a néptánc volt az életemben az első. Ott ismertem meg a férjemet is. A kislányommal a pocakomban sem hagytam abba, de amióta a gyerekek megszülettek, vége az aktív táncolásnak. Mostanában a Dunazug táncházban

szoktunk táncolgatni, Koren Tamás családjának köszönhetően.

Milyen stílusú zenét kedvelsz és miért?

A klasszikus zene elringat, ellazít, máskor felemel, vagy éppen az ünnepek hangulatát adja. Az összes többi zene a tánc miatt fontos. A szüleim ugyanúgy táncos lábúak, mint én.

Mióta vagy gyülekezetünk kántora, hogyan kezdődött?

Egykori lelkészünk, Szentpétery Péter bácsi beszélt rá egy kétéves tanfolyamra. Hazaérkezésem után történt, hogy a vasárnapi istentiszteletről hiányzott a kántor. Így kerültem a mély vízbe. Rettentő izgulós vagyok, így fordulhatott elő, hogy elfelejtettem kihúzni a regisztereket. Lekeny János bácsi szólt, hogy tegyem meg, különben nem szólal meg a hangszer. Hát így kezdődött. Talán 13-14 éves lehettem. Amikor Milán Gábor, az akkori kántor elköltözött, egy darabig Ásztai Kati néni mellett asszisztáltam. Aztán egyszer csak én lettem a kántor.

Milyen egyházi ének-zene ismeretekkel rendelkezel?

Nem sokkal. Sokáig a 6 évnyi zongoratanulmányaimból éldegéltem. Pár évvel ezelőtt Zászkaliczky Tamás orgonaművész megkeresett, hogy lenne-e kedvem a zeneiskolában induló egyházzene-orgona szakra járni. Sajnos elég dőcögösen haladok, mert időközben két gyermekem is született, és mellettük elég nehéz megoldani a rendszeres gyakorlást.

Hogyan történik az istentiszteleti énekek, orgonaművek, korálfeldolgozások kiválasztása?

Az énekeket a lelkész választja ki. Kezdetben 20 énekből állt a repertoárom. Mára már szerencsére szinte az összes éneket tudom kísérni, de az aznapra kijelölteket a biztonság kedvéért előzetesen legalább egyszer eljátszom otthon. Az egyéb orgonaművekről én magam döntök. Az természetes, hogy a kisfiam keresztelőjére én választottam éneket.

Gyermekeid nevelésében, illetve a tágabb családban van-e szerepe a zenének?

Mióta a kislányom megszületett, egész nap énekelek. Amióta tud beszélni, velem énekel, sőt néha már rám szól, hogy hagyjam őt egyedül énekelni. Rengeteg dalt ismer, lételeme az éneklés, a zene. A férjem gyerekkorában trombitált, nagyon szeret énekelni, táncolni. Amikor öthónapos kisfiamat pelenkázom, fürdetem, altatom, mindig énekelek neki. De ez nem tudatos, csak úgy magától jön. Mondhatnám, hogy a zene mindennapos része az életünknek, de inkább csak úgy jelen van.

Ha megvalósul gyülekezetünk egyik álma és lesz orgonánk, melyet szeretnél?

Leginkább azt szeretném, hogy mielőbb legyen meg. Szerencsére vannak a gyülekezetben nálam érettebb, bölcsebb és nem utolsósorban hozzáértőbb emberek, akik tudják ebben a kérdésben a gyülekezet hosszabb távú céljait is képviselni.

Opóczky László

INTERJÚ KOVÁCS KATALIN OLIMPIAI BAJNOKKAL

Nemrég, a pekingi olimpia versenyei alatt együtt izgult az ország nemzeti sportolóinkkal. A számos kiváló sportoló közül Kovács Katalin kajakozó azonban gyülekezetünkhez közelebb áll, mint gondoltuk. Katalin és férje, Hoffmann Ervin evangélikusok, gyülekezetünk területén élnek, és a közelmúltban a szentendrei evangélikus templomban kérték házasságukra Isten áldását. Mint minden házasságra készülő pár, ők is hat alkalomból álló felkészítésen vettek részt. Az utolsó jegyesoktatáson kötetlen beszélgetés formájában készítettünk interjút Katalinnal.

Szeretnek téged az emberek, gondolom ez sokszor átsegített már a küzdelmes napokon.

Igen, ez valóban így van. Gyakran érzem azt, hogy sokan szeretnek. Meg is szokott lepni, hogy az emberek ilyen nyíltan kinyilvánítják felém érzéseiket. A sport olyan műfaj, amelyet sokan kísérnek figyelemmel, a sportoló élete egy nagy színpadon zajlik, de azért büszkeséggel tölt el, hogy elfogadnak olyannak, amilyen vagyok, és közben szeretnek.

Egy ember számára különösen is fontos vagy. Mi az, ami leginkább összeköt benneteket?

Mások vagyunk, de szerencsésen kiegészítjük egymást. A hétköznapiakban sincsenek leosztott feladatok, ezeket is megosztjuk egymással. Együtt valahogy mindig jobb.

Az olimpia után is rengeteg feladat várt rád. Honnan merítet az erőt mindehhez?

A versenyek után szükségem volt néhány hét pihezésre, óriási káosz volt bennem. Ahogy teltek a napok, úgy kezdett minden kitisztulni. Ez visz előre: át kell látni, mi történik velem és körülöttem.

Legtöbben megelégszenek a polgári esküvővel, és utána egy óriási bulival. Meg tudnád fogalmazni, miért fontos, hogy házasságotokat Isten jelenlétében kössétek meg?

Bár több mint tíz éve ismerjük egymást, úgy érzem, hogy ezután több felelősséggel tartozunk majd egymásért. Talán egy kicsit tényleg más lesz, mint eddig. Gyermekkoromban rengeteget nyaraltam a nagymamánál Celldömölkön, aki evangélikus volt. Szerettem őt és ragaszkodtam hozzá. Ő ismertetett meg Istennel, gyakran imádkoztunk együtt. Az én földi életem alakulásában nagyon nagy szerepe van. Ez cseng vissza az esküvőnél is.

Ritka, hogy két evangélikus sportoló talál egymásra. Milyen az egyházatokról alkotott képetek?

Az evangélikus egyház egyszerűsége fogott meg engem, talán ez az, ami számomra vonzó benne. Szépsége egyszerűségében rejlik.

Élsportolónak lenni annyit jelent: a sportnak élni. Most viszont már egy család vagytok, és remélhetőleg ez a kettős létszám előbb-utóbb nőni fog. Hogyan tekintesz előre a családi életre?

Természetesen szeretnék gyermeket, de most még nem fér bele abba az életbe, amit a következő évekre tervezek. Ugyanis a sportnak szeretnék élni, és ez rengeteg energiát igényel. Én is nagy családban nőttem fel, ezért közel áll hozzám az, hogy én is több gyermeket neveljek fel.

Köszönjük válaszaidat, Isten áldása kísérjen benneteket, ajtónk mindig nyitva áll előttetek!

Horváth-Hegyvi Olivér

Dunakanyari Evangélikus Élet

ELÉRHETŐSÉGEINK

Lelkészi Hivatal, templom
2000 Szentendre, Bükkös part 2.
Tel.: 06 26 303 459
szentendre@lutheran.hu
http://szentendre.lutheran.hu/

Lelkész: Horváth-Hegyí Olivér
Tel.: 06 20 824 27 89
oliver.horvath-hegyi@lutheran.hu
Felügyelő: Sereginé Székács Csilla
Tel.: 06 26 311 661
Gondnok, pénztáros: Koren Tamás
Tel.: 06 20 824 36 98

RENDSZERES ALKALMAINK

ISTENTISZTELETEK

SZENTENDRE

vasárnap 10.00 óra (minden hónap első vasárnapján úrvacsorai istentisztelet)

POMÁZ (református gyülekezeti terem, Pomáz, Hősök tere 1.)
minden hónap első és harmadik vasárnapján 8.30

LEÁNYFALU (Református Szeretotthon, Szent Imre herceg u.1.)
minden hónap harmadik vasárnapján 17.00 óra

GYERMEK-ISTENTISZTELET
Szentendre – minden hónap második és negyedik vasárnapján 16.00

PRESBITERI ÜLÉS
minden páratlan hónap utolsó csütörtök 18.00

Ébredés®

Szerkesztőség:

Horváth-Hegyí Olivér lelkész,
Sereginé Székács Csilla felügyelő,
Sághi Márta, Bereznai Péter, Opóczky László
2000 Szentendre, Bükkös part 2.
Tel.: 06 26 303 459
e-mail: szentendre@lutheran.hu
Megjelenik negyedévenként 500 példányban,
ingyenes terjesztésben.

GYÜLEKEZETI NAPTÁR

Október 26. (vasárnap) 11.30
evangélikus istentisztelet
Pilisszentlászlón, r.k. templom
Október 31. (péntek) 18.00
ünnepi reformációi istentisztelet,
szentendrei református templom
November 2. (vasárnap) 16.00
reformációi szeretetvendégség,
vendégládó
November 14. (péntek) 18.00
orgonazenés áhítat Zászkaliczky
Tamás szolgálatával
November 30. (vasárnap) 18.00
Ádvent első vasárnapján esti
éneklés
December 14. (vasárnap) 14.30
ádventi barkácsolás óvodásoknak
és kisiskolásoknak

A KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR ISTENTISZTELETI RENDJE

SZENTENDRE

december 24. (szerda) 16.00
Karácsony esti istentisztelet a
gyermek szolgálatával
december 25. (csütörtök) 10.00
Karácsony 1. napja, úrvacsora
december 26. (péntek) 10.00
Karácsony 2. napja, úrvacsora
december 28. (vasárnap) 10.00
Az év utolsó vasárnapi istentisztelete
december 31. (szerda) 18.00
Óév esti istentisztelet
december 31. (szerda) 23.30
Újévváró liturgia, meditáció
január 1. (csütörtök) 10.00
Újévi istentisztelet, úrvacsora
január 4. (vasárnap) 10.00
Az év első vasárnapi istentisztelete
január 6. (kedd) 18.00
Vízkereszt ünnepi istentisztelete

POMÁZ

december 25. (csütörtök) 8.30
Karácsony 1. napja, úrvacsora
január 4. (vasárnap) 8.30
Az év első vasárnapi istentisztelete

LEÁNYFALU

december 26. (péntek) 17.00
Karácsony második napja

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN RÉSZESÜLT

Somfai Szabina Virág, Batári Janka,
Asszonyi Pongrác, Oszfolk Petra,
Batári Janka, Végh Borbála,
Pham Nyac Patrik, Tóth Álmos,
Babay-Bognár Kinga, Jahm Albert,
Balga Viktória, Vital Dorina,

HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK

Zászkaliczky Mátyás és Károly
Dóra, Simon Lindhart és Hajdú
Krisztina, Papp Dániel és Oláh
Aino, Tunestam Per és Pócs
Katalin, Grüber Péter és Bíró
Anita, Budai Kornél és Iván
Marietta, Kovács Zoltán és Sőregi
Edit, Bosnyák Zsolt és Kincses
Anita, Hoffmann Ervin és Kovács
Katalin Emese

A FELTÁMADÁS REMÉNYÉBEN ELTEMETTÜK

Zverecz József (54), Szabó Pál (82)
Zana Andrásné (86) Králik János (71)
testvéreinket

EGYMONDATOS HÍREK

A november 14-i orgonazenés áhítat ofertóriumát, valamint a szponzorok adományait az orgonaeépítésre ajánljuk fel.

A gyülekezeti szolgálat és a lelkész mindennapi munkájának tehermentésére egyházfit keresünk (irodai munka, ügyintézés, takarítás). Szeptembertől néhány hónapon keresztül Opóczky-Erős Anna önkéntes szolgálattal segít a lelkeszi hivatalban.

A 2008. évi egyházfenntartói járulék (az éves nettó jövedelem 1-2 százaléka) befizetése 2008. december 30-ig lehetséges Koren Tamás pénztárosnál, vagy banki átutalással.

Szentendrei Evangélikus Egyházközség
bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20000545

Rosa Lutheri Alapítvány adószáma:

1868849-1-13

bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20072643